

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไปจากเรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ แบบมีเงื่อนไขได้แก่การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษจำคุก และทัณฑ์แบบไม่มีเงื่อนไข ได้แก่พ้นตามกำหนดตามใบแจ้งโทษจริง ทั้งชายและหญิง ในปี พ.ศ. 2540 - 2544 โดยแบ่งเป็นประเภทความผิดดังนี้

- | | |
|---|--------------|
| 1. ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ลักทรัพย์ รับของโจร | จำนวน 521 คน |
| 2. ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เช่น ทำร้ายร่างกาย | จำนวน 308 คน |
| 3. ประเภทความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น อนาจาร ข่มขืน | จำนวน 119 คน |
| 4. ประเภทความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ | จำนวน 486 คน |
| 5. ความผิดอื่น ๆ | จำนวน 127 คน |

รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,561 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบมีจุดมุ่งหมาย สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (กาญจนา วัฒนาฯ. 2544 : 20) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของแต่ละประเภทความผิดจากประชากร ทั้งหมด (ประยูร อาษานาม. 2541 : 136; อ้างจาก Gay. 1976 : 81) จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- | | |
|---|-------------|
| 1. กลุ่มตัวอย่างประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน | จำนวน 52 คน |
| 2. กลุ่มตัวอย่างประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย | จำนวน 30 คน |
| 3. กลุ่มตัวอย่างประเภทความผิดเกี่ยวกับเพศ | จำนวน 12 คน |
| 4. กลุ่มตัวอย่างประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ | จำนวน 49 คน |

5. กลุ่มตัวอย่างประเภทความผิดอื่น ๆ จำนวน 13 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 156 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 156 คน ซึ่งแบ่งตามลักษณะของการกระทำความผิด
เทียบเป็นเกณฑ์ ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากร ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

ที่	ลักษณะความผิด	จำนวน ประชากร	กลุ่มตัว อย่าง (10 %)	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
				จำนวน	ร้อยละ
1	ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	521	52	52	100
2	ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	308	30	30	100
3	ความผิดเกี่ยวกับเพศ	119	12	12	100
4	พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ	486	49	49	100
5	อื่น ๆ	127	13	13	100
รวม		1,561	156	156	100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามสำหรับสอบถามโดยมี
ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ การศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วประยุกต์ใช้ในการออกแบบ
สอบถาม และสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น
4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิการศึกษา
คดีความผิด อาชีพขณะต้องโทษ รายได้ขณะต้องโทษ สาเหตุการกระทำความผิด ระยะเวลา
การต้องโทษ ความรู้ที่ได้รับการศึกษา อาชีพที่ได้ฝึกอบรม สถานภาพก่อนต้องโทษ สถานภาพ

การสมรส ภายหลังพ้นโทษทั้งแบบมีเงื่อนไข และพ้นแบบไม่มีเงื่อนไข โดยให้ตอบคำถามแบบเลือกตอบ (Check Lists) ใช้เครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมค่าในช่องว่าง

ตัวอย่าง ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ซึ่งตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด และเติมค่าในช่องว่างที่เว้นไว้

ข้อ 0 เพศ

- () 1. ชาย
() 2. หญิง

ข้อ 00 อายุ

- () 1. ต่ำกว่า 20 ปี
() 2. อายุ 20 - 29 ปี
() 3. อายุ 30 - 39 ปี
() 4. อายุ 40 - 49 ปี
() 5. อายุ 50 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลหลังพ้นโทษ ได้แก่ สถานภาพการสมรส ที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพหลังพ้นโทษ รายได้หลังพ้นโทษ เป็นต้น โดยให้ตอบคำถามแบบเลือกตอบ (Check Lists) ใช้เครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมค่าในช่องว่าง

ตัวอย่าง ตอนที่ 2 ข้อมูลหลังพ้นโทษของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ซึ่งตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด และเติมค่าในช่องว่างที่เว้นไว้

ข้อ 0 สถานภาพ

- () 1. โสด
() 2. แต่งงานแล้ว
() 3. หย่าร้าง
() 4. ม่าย
() 5. แยกกันอยู่

ข้อ 00 ที่อยู่อาศัย

- () 1. ของตัวเอง
() 2. บ้านเช่า
() 3. ผ่อนจำนอง
() 4. อาศัยอยู่กับญาติ
() 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 เป็นคำถามข้อมูลคุณภาพชีวิตหลังพันโทฯ ด้านสังคม เช่น การยอมรับทางสังคม การมีส่วนร่วม บทบาททางสังคม และเศรษฐกิจ เช่น รายได้ หน้าที่การงาน สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านจิตใจ เช่น ความรัก ความอบอุ่นที่ได้รับ ความสุขในครอบครัว โดยวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ 1 = 1 คะแนน ระดับ 2 = 2 คะแนน และระดับ 3 = 3 คะแนน

ตัวอย่าง ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิตหลังพันโทฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความตามระดับความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงมากที่สุด

คุณภาพชีวิตด้านสังคม	ระดับคุณภาพชีวิต		
	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
0. สภาพที่อยู่อาศัย 00. คร่าวเรือนของท่านมีการทำความสะอาดบ้านและกำจัดขยะอย่างน้อยเพียงใด... 00.	<input type="checkbox"/> 1 เดือนครั้ง	<input type="checkbox"/> สัปดาห์ละครั้ง	<input type="checkbox"/> ทุกวัน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเพื่อทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเป็นแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตัวอย่าง ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คำชี้แจง ให้ผู้กรอกข้อมูลได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในประเด็นต่อไปนี้
0. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดที่ทางเรือนจำควรให้ความสำคัญมากที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง

เพราะเหตุใด.....

00.....

วิธีการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมผู้ต้องขัง แนวคิดด้านคุณภาพชีวิต และงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานเรือนจำและการควบคุมผู้ต้องขัง
2. วิเคราะห์บทบาทและความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานเรือนจำในการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง
3. ศึกษาเครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลีเคย์รท์ เกณฑ์วัดระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามของ จอห์น ดับเบิลยู เบสต์ (John W. Best. 1981 : 147 ; อ้างถึงใน กาญจนนา วัฒนายุ. 2544 : 99)
4. สร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามบางส่วนจากงานวิจัยเรื่อง การปรับตัวเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขัง มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับงานวิจัย

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่แนะนำ
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงครอบคลุมตามเนื้อหาของเรื่องที่จะวัด จำนวน 3 ท่าน คือ
 - 2.1 นายปรีชา บุญเรืองรัตน์ ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์
 - 2.2 นางจิราภรณ์ เป็ล่งแสง ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดบุรีรัมย์
 - 2.3 นายสมชาย ทองคำเอี่ยม หัวหน้าฝ่ายทัณฑปฏิบัติ เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้พ้นโทษที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นสัดส่วนตามประเภทความผิด 5 ประเภท ๆ ได้แก่

3.1 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	จำนวน	15	คน
3.2 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	จำนวน	10	คน
3.3 ความผิดเกี่ยวกับเพศ	จำนวน	5	คน
3.4 ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติด	จำนวน	15	คน
3.5 ความผิดอื่น ๆ	จำนวน	5	คน

รวมทั้งสิ้น 50 คน

4. พหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามในตอนที 3 คุณภาพชีวิตหลังพ้นโทษเป็นรากข้อ โดยทดสอบด้วย t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ (กาญจนนา วัฒนายุ. 2544 : 132) ปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 53 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด แล้วนำไปคำนวณหาค่า

ความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น .86 ซึ่งนับว่ามีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงอาสาสมัครคณาจารย์ในท้องถิ่น และเจ้าพนักงานคุมประพฤติของเรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยจะดำเนินการนำแบบสอบถามที่สร้าง และทดสอบแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานกับอาสาสมัครคณาจารย์ในท้องถิ่นที่ผู้พันโทษอาศัยอยู่ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้แก่ประชากรกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. ส่งแบบสอบถามให้อาสาสมัครคณาจารย์ในท้องถิ่นที่ผู้พันโทษอาศัยอยู่ ให้ช่วยแจก แล้วให้ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์บางส่วน
4. แจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้แก่ผู้ต้องขังที่พันโทษแบบมีเงื่อนไขซึ่งจะต้องมารายงานตัวแก่พนักงานคุมประพฤติของเรือนจำ
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ
6. สร้างคู่มือลงรหัสโดยกำหนดหมายเลขระบุกรณีสำหรับแบบสอบถามทุกราย
7. กำหนดรหัสข้อมูลค่าตอบ ลงรหัส และบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลขณะต้องโทษ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส ที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้สุทธิต่อปี สาเหตุของการกระทำผิด โทษฐานความผิด ระยะเวลาของการต้องโทษตามคำพิพากษา ระยะเวลาการต้องโทษจริง อาชีพที่ได้รับการฝึกอบรม การอบรมศีลธรรม และการศึกษาระหว่างต้องโทษ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลหลังพ้นโทษ ได้แก่ สถานภาพ ที่อยู่อาศัย อาชีพ รายได้สุทธิต่อปี การศึกษาหลังพ้นโทษ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตหลังพ้นโทษ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของ

ค่าเฉลี่ย กำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยตามวิธีของจอห์น ดับเบิลยู เบสต์ (John W. Best 1981 : 147 ; อ้างถึงใน ภาณุจนา วัฒนายุ. 2544 : 99) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 - 1.49	ระดับคุณภาพชีวิตต่ำ
1.50 - 2.49	ระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง
2.50 - 3.00	ระดับคุณภาพชีวิตดี/มาก

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง กับคุณภาพชีวิตด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตใจ วิเคราะห์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

5. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้หันโทษ จำแนกตาม อายุ เพศ อาชีพ วุฒิการศึกษา ประเภทโทษ กำหนดโทษ ระยะเวลาของการต้องโทษ และการได้รับการศึกษาอบรมขณะต้องโทษ วิเคราะห์โดยความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) กำหนดค่าทางสถิติที่ระดับ .05

6. การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS for Windows

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 - 1.2 ค่าร้อยละ (%)
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One - way ANOVA และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Different)

3. สถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation)

4. สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 ค่าอำนาจจำแนกรายภาค (Discrimination) ใช้ t - test

4.2 ค่าความเชื่อมั่น ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ

ครอนบาค (Cron Bach)